

tono sám. Předepsáno jest pojmenování názvem tarifu, klasifikace. Sluší tudíž zkoumat, zda pojmenování odpovídalo předpisu. Netřeba se však zabývatí otázkou, značí-li užití pojmenování totéž, co pojmenování předepsané, i nelze se v tomto směru uchýlovati k výkladu smlouvy. Užívání pojmenování předepsaných jest nutno v zájmu bezpečnosti a rychlosti měření a dlužno je přesně zachovávatí tomu, kdož na určitý tarif nárok činí. Již tím jest zamítnutí žalobního nároku zcela odůvodněno, a bylo dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, v podstatě správně odůvodněnému zamítnouti, ježto není tu ani vady řízení ani nesprávného posouzení věci. Jinak se odkazuje k důvodům napadeného rozsudku.

Čís. 1608.

Příjemce, jenž, byv o příchodu zboží vyrozuměn a splniv závazky ze smlouvy nákladní, hlásil se závčas k odběru zboží, byl však odkazován ze dne na den, má podle § 80 (7) žel. dopr. ř. proti dráze nárok na náhradu útrat opětovného marného pokusu o odběr zboží, a, prokáže-li úmyslnost anebo hrubou nedbalost dráhy, má podle § 95 žel. dopr. ř. nárok na náhradu plné škody. Zboží, jež nemohlo příjemci býti dodáno nejpozději 30. dne po uplynutí dodací lhůty, není již povinen přijati.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1922, Rv II 393/21.)

Žalobci (příjemci zboží) byla vagonová zásilka avisována dráhou dne 5. října 1919, načež žalobce, zaplativ dopravné, poslal povozy na dráhu k výkladce zboží, byl však dráhou ze dne na den odkazován, že vagon dosud nedošel. Teprve 26. listopadu 1919 byl žalobce dráhou vyzván, by převzal vagon, jenž byl omylem zaslán do Rakous a odtud vrácen zpět do tuzemska. Žalobce však přijetí odmítl a domáhal se na dráze náhrady škody. Procesní soud první stolice přisoudil žalobci pouze zaplacené dovozné, jinak žalobu co do důvodu nároku zamítl. Důvody: Podle § 95 ž. d. ř. může osoba, oprávněná k žalobě, zboží, dráze odevzdané k dopravě, pokládati bez dalšího průkazu za ztracené, nemůže-li býti dodáno nejpozději 30. dne po uplynutí dodací lhůty. Ježto v tomto případě vagon byl avisován žalobci již dne 5. října 1919, avšak nemohl býti dodán, až dne 26. listopadu 1919, tedy po uplynutí 30. dne, byl žalobce oprávněn »bez dalšího průkazu« vagon míti za ztracený a uplatňovati veškeré nároky-jemu podle železničního dopravního řádu proti dráze příslušející při ztrátě zboží. V tom ohledu § 88 žel. dopr. ř. ustanovuje, že, musí-li železnice podle nákladní smlouvy dáti náhradu za ztrátu zboží, bude nahrazena hodnota, již mělo zboží téhož druhu a téže jakosti v místě odeslání, v době, kdy bylo převzato ku přepravě, a to obecná obchodní cena a, není-li této, obecná cena. Mimo to budiž nahrazeno, co již bylo zaplaceno nebo ještě dlužno zaplatiti na clech a ostatních útratách, jakož i na dovozném. Dlužno dáti plnou náhradu podle § 95 ž. d. ř. pouze tenkrát, byla-li způsobena škoda železnicí úmyslně nebo hrubou její nedbalostí. Výpovědi svědka Vincence M-a, inspektora státních drah, má soud za dokázáno, že zaběhnutí vagonu, o nějž tu jde, nestalo se hrubou nedbalostí orgánů železničních; neboť svědek potvrdil, že taková událost se přihází často a to tím více v roce 1919, kdy personál

železniční pracoval s velkými obtížemi, ježto nebylo parafinu a posunovači mnohdy v noci musili na čísla vagonu svítiti si zápalkami a v tutéž dobu byla mimo to ještě silná kampaň řepní. O nějakém porušení povinností železničních orgánů tím méně může býti řeči v Břeclavě, kterážto stanice stále jest přeplněnou, kde také v roce 1919 těžko bylo sháněti personál, dostatečně vycvičený, poněvadž tenkráté správa dráhy nucena byla přibíratí personál nový za zřízence, kteří odešli do Rakous. Vhodné umístění personálu tak, aby každý zřízence měl přikázánu práci, hovicí jeho schopnosti a obratnosti, bylo samozřejmě velice těžké. Ostatně zaběhnutí vagonu může se přihoditi podle výpovědi svědka i cvičenému a zručnému zřízenci, poněvadž jest denní zkušeností, že průvodní papíry často se odloučí od nákladů, zejména proto, že číslice vagonů jsou pěti až šestimístné a ve spoustě papírů může přehození číslic snadno nastati. Čím cvičenější personál, tím ovšem stává se takových případů méně, ale přiházejí se přece i u nejcvičenějšího personálu. Nepodařil se tudíž žalující straně důkaz, že zaběhnutí vagonu se stalo hrubou nedbalostí železničních orgánů, a není proto žalobce oprávněn žádati po železniční správě náhradu plné škody. Jeho práva proti železnici pro ztrátu zboží řídí se výhradně podle § 88 žel. dopr. ř. Žalující strana neobmezila se však v žalobě na hodnotu ztraceného zboží v mezích § 88 žel. dopr. ř. a na dovozné, již zaplacené, nýbrž žádá škodu skutečnou a celistvou s poukazem na § 95 žel. dopr. ř., k čemuž, jak již řečeno, oprávněna není. Ze všech položek, žalobcem uplatňovaných, přísluší žalobci pouze náhrada zaplaceného dovozného, kdežto ostatní nároky mu nepřisloušejí a bylo proto uznati, že těchto nároků co do důvodu tu není, vyjma pouze nárok na náhradu zaplaceného již dovozného. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl o náhradních nárocích žalobcových kromě nároku na vrácení dovozného.

D ů v o d y:

Žalobce požaduje náhradu: 1. zaplaceného dovozného, 2. mzdy a cestovného 6 dělníkům, kteří byli firmou L. současně s vagonem posláni ke kladení parket a 12 dní marně čekali, než se vagon najde, 3. za povozy, jež žalobce poslal na nádraží hned po obdržení avisa a pak další dny znova, protože byl na dráze den ke dni odkazován a vždy mu bylo vydání zboží na druhý den slibováno, 4. rozdílů mezi cenou smlouvenou s firmou za původní zásilku a cenou placenou jednak za parkety, jednak za prkna a hranoly náhradní, 5. škody vzešlé ze zpožděného dokončení stavby svého domu na nájemném, 6. na nákladech vytápění a 7. mzdě hlídače po tři měsíce. Na opodstatnění žalobního nároku uváděl žalobce, že zboží jemu zaslané došlo do Břeclavy dne 6. října 1919, že byl o příchodu zboží 5. října 1919 zpraven, že zaplatil dopravné, že hned po obdržení avisa poslal povozy na nádraží, že však mu zboží vydáno nebylo a že ho na dráze den ku dni odkazovali a vždy ke druhému dnu jistotně vydání zboží slibovali a že později vyšlo na jevo, že vagon byl omylem poslán do Rakous a se ztratil; podle žalobcova tvrzení byla dodací lhůta překročena (zboží nedodáno) hrubým porušením povinností železničních orgánů v Břeclavě. Žalovaný erár uznal nárok pod č. 1. uvedený i po-

vinnost k náhradě za překročení lhůty dodací do výše dovozného, ale proti nárokům č. 2. až 7. namítal, že žalobce odepřel přijati zboží, když byl po dni 28. listopadu 1919 zpraven, že parkety jsou na nádraží v Břeclově. Než tato namítaná okolnost neodůvodňuje zamítnutí nároku, neboť žalobce byl podle nesporného přednesu stran již dne 5. října 1919 železnici zpraven o příchodu zboží (§ 79 žel. dopr. ř.) a zaplatil dovozné, v předloženém nákladním listu uvedené, byl tedy podle § 76 žel. dopr. ř. oprávněn, aby proti železnici vlastním jménem uplatnil nároky z nákladní smlouvy, a podle § 90 žel. dopr. ř. mohl jakožto osoba k žalobě oprávněná pokládati zboží bez dalšího průkazu za ztracené, jakmile mu nemohlo býti dodáno nejpozději 30. dne po uplynutí lhůty dodací. Že mu zboží do této doby nemohlo býti dodáno, nebylo bráno v pochybnost; k úsudku, že byl žalobce povinen přijati zboží, později nalezené, není však v § 91 žel. dopr. ř. opory. Není tudíž opodstatněna námitka, že žalobce, odepřev po 26. listopadu 1919 přijati zboží, sám zavinil jeho nedodání. Podle § 88 žel. dopr. ř. musí železnice za ztracené zboží nahraditi obecnou obchodní pokud se týče obecnou hodnotu, již mělo zboží téhož druhu a jakosti v místě odeslání a v době, kdy bylo přijato ku přepravě, kromě náhrady cel a ostatních útrat jakož i dovozného. Mimo to jest železnice podle § 94 žel. dopr. ř. povinna nahraditi prokázanou škodu za překročení lhůty dodací a to ve výši v § tom stanovené. Pokud jde o hřímě důkazní a nehledíc k obmezením v §§ 85 až 87 žel. dopr. ř. uvedeným, ručí železnice podle § 84 žel. dopr. ř. za škodu, jež vzešla ztrátou, úbytkem nebo poškozením zboží v době od přijetí ku přepravě až do dodání, leda že byla způsobena zaviněním oprávněného příkazce nebo jeho příkazem železnici nezaviněným, vyšší mocí, nedostatky obalu zevně neznatelnými nebo přirozenou povahou zboží; dokázati okolnosti, jež toto ručení vylučují, náleží tudíž železnici, jak tomu též u povozníka podle čl. 395 obch. zák. Za škodu překročením dodací lhůty způsobenou ručí pak železnice podle ustanovení § 94 žel. dopr. ř., ač-li lhůta nebyla překročena pro události, kterých železnice ani nezpůsobila ani nemohla odvrátiti; podobně ručí podle čl. 397 obch. zák. povozník za škodu, jež vzešla promeškáním ujednané neb obvyklé doby dodací, pokud neprokáže, že nebyl s to, by odvrátil promeškání pečlivostí řádného obchodníka. Žalovaný crár omluvných důvodů, právě zmíněných, ani netvrdil: kdyby se tudíž jednalo jen o náhradu v §§ 88 a 94 žel. dopr. ř. stanovenou, byl by takový nárok odůvodněn. Pokud však jde o plnou škodu, jest železnice podle § 95 žel. dopr. ř. povinna nahraditi plnou škodu, byla-li způsobena železnici úmyslně nebo hrubou nedbalostí, při čemž arci ručí podle § 5 žel. dopr. ř. za své lidi a za jiné osoby, jichž použije ku provedení přepravy; rovněž povozník jest podle posledního odstavce čl. 396 obch. zák. povinen nahraditi úplnou škodu, dokáže-li se mu zlomyslné jednání. Z cit. předpisů žel. dopr. řádu a obchod. zákona vyplývá, že povinnost, dokázati zúmyslnost nebo hrubou nedbalost železničních orgánů, náleží tomu, kdo požaduje plnou škodu podle § 95 žel. dopr. ř., nikoliv jen škodu v §§ 88, 94 žel. dopr. ř. stanovenou. V tom směru tudíž s vývody dovolání souhlasiti nelze. Pro nedostatek tohoto důkazu o úmyslnosti (hrubé nedbalosti) předchozí soudové neuznali důvodnost celého sporného nároku žalobcova, než docela přehlédli, že žalobce také tvrdil a nabízel o tom důkazy, že, byv o příchodu zboží zpraven a splniv závazky z nákladní

smlouvy, hned se hlásil k odběru zboží, že však po několik dní byl vždy na druhý den odkazován a že také tím mu vzešly útraty. Podle § 80 (7) žel. dopr. ř. jest však povinností železnice, aby příjemci, jenž byl zpraven o příchodu zboží, nahradila útraty vzešlé tím, že se marně pokusil zboží odebrati; tato povinnost stihá železnici bez rozdílu, zda nemohla zboží příjemci vydati, proto že se ztratilo či proto, že bylo jinam zavezeno, předpokládajíc ovšem, že příjemce o příchodu zboží zpravený splnil své závazky ze smlouvy a že požadoval vydání zboží v patřičný čas a na patřičném místě u zřízence k vydání zboží oprávněného. Byl-li žalobce takovým zřízencem vždy na druhý den odkazován a jemu vydání zboží na druhý den slibováno, přísluší mu podle § 80 (7) žel. dopr. ř. náhrada útrat těmito pokusy o odebrání zboží vzešlých, aby-li odkazován zúmyslně nebo z hrubé nedbalosti, přísluší mu podle zásady § 95 žel. dopr. ř. náhrada plné škody. Důvodnost nároku na náhradu povozů k odebrání zboží poslaných není tudíž závislou na důkazu, že vagon byl hrubým zaviněním železničních orgánů zavlečen. Okolnosti, tento nárok odůvodňující, nebyly však předchozími soudy vůbec vzaty na přetřes; rovněž nebylo objasněno a uváženo, zda-li a pokud mělo býti dělníků ke kladení parket vyslaných použito také k odvezení zboží a zda-li a pokud mzda těchto dělníků může býti zařaděna mezi útraty v § 80 (7) žel. dopr. ř. uvedené, a jak dalece také ostatní nároky jsou odůvodněny průtahem, jež podle žalobcova tvrzení zavinili železniční zřízenci tím, že mu zboží nevydali a ho k odběru zboží vždy na druhý den odkazovali, při čemž pro posouzení věci ani nebude nedůležitým též objasniti, kdy se žalobce o zavlečení vagonu dozvěděl a kdy jiné zboží objednal. Řízení zůstalo v tom směru neúplným a rozsudek v odpor vzatý neposkytuje tudíž skutkového podkladu k úsudku o zavinění železničních orgánů a k rozhodnutí, které nároky co do důvodu jsou po právu, takže jest nezbytno řízení doplniti a žalobcova tvrzení zjisti. Ale krom toho tvrzená skutečnost, že žalobce byl o příchodu zboží zpraven, že tedy vagon skutečně po nějaký čas v Břeclavě stál, a že žalobce přes to byl vždy na druhý den odkazován, a objasnění příčin, proč se tak stalo, mohou míti význam i pro úsudek o stupni zavinění železničních orgánů na zavlečení vagonu a mohou po případě vésti i k jinému právnímu posouzení žalobního nároku, než k jakému dospěli předchozí soudové na základě řízení neúplného. Dovolání sice neúplnost řízení neuplatňuje, ale brojí proti celému obsahu rozsudku pro nesprávné posouzení věci po stránce právní; spolehlivému přezkoumání rozsudku však podle naduvedeného překáží nedostatek zjištění o skutečnostech žalobcem k odůvodnění žalobního nároku uváděných. Rozsudky předchozích soudů, pokud se týkají nároků pod č. 2. až 7. zmíněných, byly tudíž podle §§ 510, 503 č. 2 c. ř. s. ve výroku o věci samé a v důsledku toho i ve výroku o procesních nákladech zrušeny a věc byla odkázána zpět soudu procesnímu, aby, doplně řízení, znovu o těchto nárocích rozhodl.

Čís. 1609.

Zaměstnavatel nesmí přepínati zaměstnancovy síly přemírou práce ani co se týče jejího množství ani co se týče jejího trvání. Z porušení této povinnosti zaměstnavatelem vzchází zaměstnanci nejen nárok na bez-